

Ett litet steg...

Ett spel om jämställdhet och
mänskliga rättigheter

Innehåller handledning och spel

Ett litet steg...

Design:

Carl Heath

Palmecentret

Palmecentrets verksamhet inspireras av och återspeglar – Olof Palmes engagemang för demokrati, mänskliga rättigheter och fred. Vår vision är en fri, fredlig och demokratisk värld där de mänskliga rättigheterna efterlevs.

Rättighetsperspektivet genomsyrar allt arbete som Palmecentret bedriver. Årligen genomför Palmecentret, medlemsorganisationerna och lokala samarbetspartners över 400 utvecklingsprojekt i ett 60-tal länder. I Sverige pågår en aktiv seminarieverksamhet med öppna möten, nätverk, utbildning och konferenser. Palmecentrets medarbetare medverkar ofta i samtal om olika aktuella frågor i samhällsdebatten. På www.palmecenter.se finns ett omfattande material om projektarbete och internationella frågor.

GR Upplevelsebaserat Lärande

Göteborgsregionen Utbildning - Upplevelsebaserat Lärande (GRUL) syftar till att utveckla, utbilda och genomföra verksamhet med den upplevelsebaserade pedagogiken som verktyg och förhållningssätt. GRUL sätter det livslånga lärandet i fokus och vänder sig till alla verksamheter inom utbildningssektorn. Den primära målgruppen är pedagogisk personal inom grundskolans senare år, gymnasieskolan, vuxenutbildning och högskola.

För mer information se www.grul.se

Copyright

Denna simulation är © Copyright Palmecentret 2007. Materialet får fritt kopieras och användas i utbildningsverksamhet så länge källa anges.

Bakgrund

Människor föds inte med samma förutsättningar. Var man föds påverkar starkt hur man kommer att lyckas i livet. Var man växer upp, vilken utbildning man har tillgång till och vilket kön man har är några av de faktorer som spelar in. När inkomstfördelningen är ojämlik minskar det totala välståndet och kampen mot fattigdomen skulle vara enklare om jämlikheten var större.

En annan viktig faktor för utveckling är möjligheten att delta i beslutsfattandet. Genom att kunna delta och påverka i beslut som berör det egna livet och samhället man lever i kan möjligheterna för många grupper i samhället förbättras. System för beslutsfattande kan i många avseenden hindra hindra delar av befolkningen i ett land att göra sin röst hörd. Det gäller allt ifrån sociala normer som värdesätter män och kvinnors rättigheter olika, rika högre än mindre bemedlade, stora företag högre än mindre samhällen etc.

Detta utbildningsmaterial syftar till att belysa frågeställningar om jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Handledningsinstruktioner

Rollutdelning

Gruppen placeras på ett led, så att de står sida vid sida, vända mot samma håll. Det är bra om det finns lite plats mellan deltagarna, så att de fritt kan röra sig. Även framför linjen med deltagarna behöver det finnas gott om utrymme. Det går med fördel att genomföra denna övning i en lång korridor, i en större lokal eller utomhus.

När deltagarna står på en linje delas rollerna ut. Deltagarna ombeds att reflektera en någon minut över den roll de har fått. Frågor att reflektera över kan vara:

- Hur var din uppväxtmiljö?
- Hur skulle din familj kunna se ut?
- Hur ser din tillvaro ut? Vad gör du på dagarna? På kvällen? På helgen?
- Vad önskar du dig i livet?
- Vad är du rädd för?

Det finns 30 roller i spelet. De är egentligen 15 roller som är identiska, fränsett att de antingen är en man eller kvinna. Det går att använda rollernas fördelning för att jämföra deltagarnas upplevelser av könets betydelse i efterdiskussionen. Är det färre än 30 deltagare är det bra att dela ut rollerna parvis, så att det är lika många roller som är män som kvinnor.

Det gör inte något om man delar ut en kvinnlig roll till en man, eller tvärt om. Det kan till och med förstärka upplevelsen av övningen.

Händelseförloppet i spelet

När deltagarna har haft möjlighet att reflektera några minuter över sin roll så ombeds de att lyssna på ett antal påståenden. Om påståendet stämmer in på dem, det vill säga om de kan svara ”Ja” på påståendet, så ska de ta ett steg framåt. Hur långt steg de tar får avgöras av hur lokalen ser ut.

För varje påstående kommer således deltagarna att bli alltmer ojämnt fördelade i rummet. När man kan tyda en tillräckligt stor skillnad mellan deltagarna så avbryts övningen. Deltagarna ombeds att stå kvar på det ställe de har hamnat på, och titta sig omkring.

Om deltagarna står så pass nära att de ifrån sina positioner kan prata med varandra, så kan den första delen av efterarbetet påbörjas direkt. I annat fall är det lämpligt att placera gruppen i en cirkel, så att det går att kommunicera på ett bättre sätt. Tänk på att bord skapar distans mellan individer, så se gärna till att cirkeln bara består av stolar.

Efterarbete

Att få en levande diskussion är ett av de viktigaste momenten i spelet. Rekommenderad tid för denna diskussion är minst 30 minuter, men gärna längre. Ordningen på frågorna är viktig, det är en god idé att utgå ifrån varje individs upplevelse i diskussionen för att på ett bra sätt fånga in hela gruppens upplevelse. I samband med varje fråga är det naturligtvis viktigt att ställa följdfrågor och följa upp det deltagarna säger samt vad deltagarna faktiskt gjorde.

I diskussionen är det viktigt att alla får komma till tals och beskriva sin bild av vad som hände. Det är också viktigt att inte ”skynda fram” i diskussionen för att klargöra poänger. Deltagarna har precis haft en intensiv upplevelse och därför behöver man ofta ”prata av sig” innan man kan gå in djupare i spelets poänger.

Ett enkelt sätt att inleda och föra diskussionen vidare kring olika aspekter är att först titta på ”vad som hände i spelet”, för att sedan lyfta blicken och diskutera vilka motsvarigheter vi kan finna i ”verkligheten”. Går det att jämföra spelats dilemman med riktiga händelser?

Nedan bifogas ett antal frågor och en övning som kan användas i efterarbetet.

Frågor att diskutera

- Hur var det att spela en annan person?
- Var det vid något eller några tillfällen svårt att avgöra om du skulle ta ett steg framåt eller inte?
- Upplevde du att det var stor skillnad mellan vilka val rollen gjorde och vilka val du själv skulle *eller* kunde ha gjort?
- Hur kändes det att ta ett steg framåt respektive stå kvar?
- Hur kändes det att se någon annan ta ett steg framåt och själv stå kvar?
- Vilka roller hade de olika deltagarna i gruppen?
- Går det att se några mönster mellan vilka roller som tog många steg framåt, jämfört med de roller som ”stod och stampade”?
- Vilka mönster går det att finna för människors fattigdom i världen?
- Hur ser kvinnors möjligheter ut jämfört med mäns?
- Vilka faktorer ligger bakom fattigdomen?
- Vad går det att göra för att utrota fattigdom? I det lokala? På nationell nivå? Globalt?

Tips och förslag

- Tänk på att anteckna vad som sker under övningen, vad deltagarna gör och hur de resonerar. Det underlättar mycket i efterdiskussionen.
- För att ett bättre rum för reflektion kan man med fördel spela avslappnande musik under dessa stunder.
- En bra uppföljning av spelet kan vara att beskriva uppkomna tankar och idéer ur efterdiskussionen i text, som en vidare koppling till det fortsatta arbetet med genus och internationalisering.

Roller

Jag är en 17 årig tjej i en jordbrukarfamilj i Sudan. Min familj består av åtta personer.	Jag är en 17 årig kille i en jordbrukarfamilj i Sudan. Min familj består av åtta personer.
Jag är en 35 årig homosexuell kvinna.	Jag är en 35 årig homosexuell man.
Jag är en 27 årig man och ägare till ett IT-företag	Jag är en 27 årig kvinna och ägare till ett IT-företag
Jag är en 42 årig hemlös man	Jag är en 42 årig hemlös kvinna
Jag är en 56 årig man och gömd flykting från Irak	Jag är en 56 årig kvinna och gömd flykting från Irak
Jag är dotter till en ambassadör boendes i södra afrika.	Jag är son till en ambassadör boendes i södra afrika.
Jag är en ensamstående trebarnsmor i Sverige	Jag är en ensamstående trebarnsfar i Sverige
Jag är en ensamstående trebarnsmor i Moçambique.	Jag är en ensamstående trebarnsfar i Moçambique.
Jag är en HIV positiv kvinna i Kina	Jag är en HIV positiv man i Kina
Jag är en HIV positiv kvinna i USA	Jag är en HIV positiv man i USA
Jag är en 14 årig tjej och ensam flykting ifrån Afghanistan.	Jag är en 14 årig kille och ensam flykting ifrån Afghanistan.
Jag är en högskolestuderande tjej ifrån Sverige	Jag är en högskolestuderande kille ifrån Sverige
Jag är 58 årig funktionshindrad kvinna som har förtidspension.	Jag är 58 årig funktionshindrad man som har förtidspension.
Jag är en 25 årig arbetslös kvinna som inte gått gymnasieskolan i Sverige	Jag är en 25 årig arbetslös man som inte gått gymnasieskolan i Sverige
Jag är en 25 årig arbetslös kvinna som inte gått ut ur skolan i Kambodja.	Jag är en 25 årig arbetslös man som inte gått ut ur skolan i Kambodja.

Påståenden för handledaren

1. Jag har aldrig haft några större problem med min ekonomi
2. Jag har ett boende jag är nöjd med.
3. Jag kan engagera mig politiskt
4. Mitt språk och min kultur är respekterad i den miljö där jag bor
5. Jag är inte rädd för att bli fängslad av polisen
6. Jag litar på myndigheterna i mitt land
7. Jag har aldrig blivit diskriminerad för min bakgrund
8. Jag har möjlighet att få råd och hjälp när jag behöver det av vänner och bekanta
9. Jag kan åka på semester minst en gång om året
10. Jag lever ett spännande liv och är hoppfull inför min framtid
11. Jag kan eller har haft möjlighet att studera till det yrke som jag vill ha
12. Jag kan rösta i allmänna val
13. Jag kan göra min röst hörd i min omgivning
14. Jag är inte orolig för mina barn, eller kommande barn
15. Jag kan bli kär i den personen jag vill, utan risk för diskriminering
16. Jag kan ha fest hemma för mina vänner och bekanta
17. Jag kan äta mig mätt varje dag
18. Jag har möjlighet att ge mina barn eller kommande barn en god utbildning
19. Jag känner mig trygg när jag går hem från stan sent på natten
20. Jag har tillgång till medicin och läkare om jag blir sjuk
21. Jag tror att jag kommer att leva ett långt och innehållsrikt liv
22. Jag känner mig trygg när jag går och lägger mig
23. Min omgivning respekterar mig för den jag är
24. Andra människor lyssnar på mig och frågar mig om råd
25. Jag har tillgång till telefon och TV hemma
26. Jag har tillgång till Internet
27. Jag oroar mig inte speciellt mycket för min ålderdom
28. Jag kan gå på bio eller gå ut och äta på restaurang ett par gånger i månaden.